

58 ללחמי תודה בששה דברים וללחם הפנים רק בארבעה.
59 מקשה הגמרא: **וְאִי סְבִירָא לָן** - ואם סובר רבי יהודה שדָּבָר הַלְּמֹד
60 בְּגִזְרָה שְׁוֶה חוּזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אַב, דהיינו חביתי כהן גדול
61 שנלמדים בגזירה שוה 'חוקה חוקה' מלחם הפנים שבאים שתיים
62 עשרה חלות, יכולים מעתה ללמוד על קרבן אחר בבנין אב, אם כן
63 גִּילָף - נלמד שאר מנחות מִחִבְתֵּי בְּהֵן גְּדוֹל, מֵה לְהֵלֵן חִבְתֵּי כֹהֵן
64 גדול באים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חלות, אִף כָּאֵן שאר מנחות באות שְׁתֵּים
65 עֶשְׂרֵה חלות.
66 מתרצת הגמרא: מִסְתַּבְּרָא מִלְּחָמֵי תוֹדָה הוּה לִיה לְמִילָף - היה לו
67 ללמוד את שאר מנחות, שִׁכְּן שאר מנחות ולחמי תודה הם מנחות
68 של הַדְּיוּט שלא כחביתין שהם של כהן גדול. שְׁהֵתְנַב - הם באים
69 בנדבה, ואילו חביתי כהן גדול הן חובה. הֶצְאִין - הם אינם קריבים
70 לחצאים, ואילו מנחת חביתי כהן גדול מביא מחציתה בבוקר
71 ומחציתה בין הערבים. לְפִיגוּל - הם, מחשבת פיגול פוסלתם ואילו
72 חביתי כהן גדול אין מחשבת פיגול פוסלתם. שְׁלֵא בְּשִׁבְתָּ - הם, אין
73 עשייתם והקרבנם דוחה שבת ואילו מנחת חביתי כהן גדול דוחה
74 שבת. וְשֵׁלֵא בְּטוּמְאָה - הם אינם באים בטומאה, ואילו מנחת חביתי
75 כהן גדול באה בטומאה.
76 מקשה הגמרא: אֲדַרְבֵּה - להיפך, מִחִבְתֵּי בְּהֵן גְּדוֹל הוּה לִיה לְמִילָף
77 - היה לו ללמוד את שאר מנחות, שִׁכְּן בשאר מנחות וחביתי כהן
78 גדול שיעור הסולת הוא עֶשְׂרוֹן. כְּלִי - הם טעונים כלי שרת כדי
79 לקדשן. הַקְּדֵשׁ - הם קדשי קדשים. וּלְבִנְיָה - הם טעונים לבונה. מִצָּה
80 - הם באים חלות מצות. וְעֶצֶם - הם באים מחמת עצמם. הַנְּשֵׂה - הם
81 טעונים הגשה לקרן מערבית דרומית. וְאִישִׁים - שאר מנחות
82 מקטירים את הקומץ ומנחת חביתין מקטירים הכל. אבל לחמי תודה
83 שיעורם כמה עשרונים, ושחיטת קרבן התודה מקדשתם ללא כלי,
84 והם קדשים קלים, ואינם טעונים לבונה, וכוללים גם חמץ, ובאים
85 בגלל הזבח ולא מחמת עצמם, ואינם טעונים הגשה אל המזבח, ואין
86 מקטירים מהם על המזבח. וְהֵנִי נְפִישָׁן - והם רבים, כלומר שאר
87 מנחות דומות לחביתי כהן גדול בשמונה דברים וללחמי תודה הן
88 דומות רק בששה דברים, ומדוע לא נלמד שאר מנחות מחביתי כהן
89 גדול.
90 מתרצת הגמרא: הַדְּיוּט מִהַדְּיוּט עֲדִיף לִיה - עדיף ללמוד שאר
91 מנחות שהן קרבנות של הדיוט מלחמי תודה שגם הם קרבנות של
92 הדיוט, שדינם בעשר חלות, מאשר ללמוד מחביתין שהם קרבן של
93 כהן גדול שדינם בשתיים עשרה חלות.
94 הגמרא מבארת עתה את שיטת רבי מאיר. שנינו במשנה: רַבִּי מֵאִיר
95 אֹמֵר בּוֹלָן - כל המנחות בָּאוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חלות. הגמרא מבארת
96 מנין זאת לרבי מאיר: מֵאִי קָסְבֵּר רַבִּי מֵאִיר, אִי סְבִירָא לִיה - אם
97 הוא סובר דְּדָבָר הַלְּמֹד בְּגִזְרָה שְׁוֶה חוּזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אַב, ולכן
98 חביתי כהן גדול שלמדים בגזירה שוה מלחם הפנים שבאים שתיים
99 עשרה חלות, יכולים ללמוד בבנין אב לשאר קרבנות, ואם כן יִילָף -
100 רבי מאיר לומד שאר מנחות מִחִבְתֵּי דְּבִהֵן גְּדוֹל ולא מלחמי תודה,
101 כיון דְּהֵנִי נְפִישָׁן - הפרטים שבהם שאר מנחות דומות למנחת
102 חביתין, רבים מהפרטים שבהם דומות שאר מנחות ללחמי תודה,
103 וכפי שהתבאר לעיל. וְאִי סְבִירָא לִיה לרבי מאיר דְּדָבָר הַלְּמֹד
104 בְּגִזְרָה שְׁוֶה אֵינוֹ חוּזֵר וּמְלַמֵּד בְּבִנְיָן אַב, יִילָף - הוא לומד שאר
105 מנחות מִלְּחָם הַפְּנִים שבאות שתיים עשרה חלות, כיון שְׁהֵתְנַב
106 מִהַקְּדֵשׁ עֲדִיף לִיה - נראה לו יותר ללמוד שאר מנחות שהן קדש
107 קדשים, מלחם הפנים שגם הוא קודש קדשים ולא מלחמי תודה שהם
108 קדשים קלים.
109 שנינו במשנה בדברי רבי מאיר: חוּץ מִלְּחָמֵי תוֹדָה וּנְזִירוֹת שְׁהֵן
110 בָּאוֹת עֶשְׂרֵה חָסֵר. הגמרא מבארת מנין למדים זאת: לְחָמֵי תוֹדָה
111 בְּהַדְּיוּט קָרִיב בְּהוּ - בפירוש נאמר בפסוק שהם באים עשר חלות,
112 כמבואר להלן במשנה (עז). נְזִירוֹת - בתום ימי הניזירות מביא הניזיר
113 שני מיני חלות ומצות ורקיקי מצותו, ועל הניזיר להביא עשר מכל מין,
114 ולמדו זאת ממה דְּאָמַר מִר בְּרִייתא להלן (עז), על הכתוב בפרשת
115 לחמי תודה (ויקרא ז א), 'על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת

משנה

1 כָּל הַמְּנַחֹת מְעֻנּוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפָה - שפשוף גרעיני החיטה או
2 הבצק בכף ידו, וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעִיטָה - הכאה באגרוף. הַשִּׁיפָה
3 וְהַבְּעִיטָה נעשות בגרעינים של הַחִיטִין, כדי שהקליפה תרד מהם
4 בקלות. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר הן נעשות בְּבִצֵּק כדי שיהא נאה.
5 כָּל הַמְּנַחֹת בָּאוֹת - יש לעשותן עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה חלות או רקיקין, חוץ
6 מִלְּחָם הַפְּנִים וְחִבְתֵּי בְּהֵן גְּדוֹל, שֵׁהם בָּאוֹת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חלות,
7 דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹדָה. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר בּוֹלָם - כל המנחות בָּאוֹת שְׁתֵּים
8 עֶשְׂרֵה חלות, חוץ מִחֲלוֹת שְׂבָאוֹת עם קרבן תוֹדָה וּנְזִירוֹת (-חלות
9 הבאות עם שלמי הניזיר בתום ימי ניזירות) שְׁהֵן בָּאוֹת עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה
10 חלות.

גמרא

12 הבריייתא מבארת את סדר השיפה והבעיטה: תְּנָא, שָׁף - משפשוף
13 פעם אחת וּבִעֵט - ומכה באגרוף שְׁתֵּים, חוזר ושָׁף שְׁתֵּים וּבִעֵט
14 שְׁלֹשׁ פעמים, נמצא שעל כל שלש שיפות הוא בורעט חמש בעיטות,
15 וממשיך בסדר זה עד ששף שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה.
16 בְּעִי - הסתפק רַבִּי יְרֵמְיָה, אֲמַטְוִי וְאֲתוּוִי חַד - שפשוף בידו הלוך
17 ושוב, האם נחשב לשיפה אחת, או דְּלָמָּא - או שמא אֲמַטְוִי וְאֲתוּוִי
18 תְּרִי - הולכה והבאה שתי שיפות הן. מֵאִיר, תִּיקוּ - תעמוד שאלה זו
19 בספק כיון שלא נפשטה.
20 נחלקו תנאים במשנה: תנא קמא סובר שהשיפה וּבְעִיטָה נעשות
21 בְּחִיטִין וְרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר נעשות בְּבִצֵּק. אִיבְעִיא לְהוּ - הסתפקו בני
22 הישיבה, האם כוונת רבי יוסי דוקא בְּבִצֵּק ולא בְּחִיטִין, או דְּלָמָּא -
23 או שמא כוונתו אִף בְּבִצֵּק.
24 הגמרא פושטת את הספק מבריייתא: תָּא שָׁמַע דְּתַנְיָא, שִׁיפָה
25 וּבְעִיטָה בְּחִיטִין, רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר שִׁיפָה וּבְעִיטָה בְּבִצֵּק, הבריייתא
26 האריכה בדברי רבי יוסי ולא אמרה בקצרה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר בְּבִצֵּק/
27 משמע שבבצק דוקא ולא בחיטים.
28 שנינו במשנה בדברי רבי יהודה: כָּל הַמְּנַחֹת בָּאוֹת כו' [חוץ מִלְּחָם
29 כו'] הפנים וחביתי כהן גדול שהן באות שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. מבארת
30 הגמרא: לָחֵם הַפְּנִים, בְּהַדְּיוּט קָרִיב בֵּיה - בפירוש כתוב בו שבא
31 שתיים עשרה חלות. חִבְתֵּי בְּהֵן גְּדוֹל, אֲתִיָּא - למד בגזירה שוה
32 לשון 'חוקה' האמורה בחביתי כהן גדול מלשון 'חוקה' מִלְּחָם
33 הַפְּנִים, שחביתי כהן גדול באים שתיים עשרה חלות כמו לחם הפנים.
34 מבארת הגמרא: כָּל שאר הַמְּנַחֹת דְּבָאוֹת עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה חלות מְנַלְן -
35 מנין זאת לרבי יהודה. גְּמַר - למד זאת מִלְּחָמֵי תוֹדָה, מֵה לְהֵלֵן
36 בלחמי תודה באות עֶשְׂרֵה חלות, אִף כָּאֵן בשאר מנחות באות עֶשְׂרֵה
37 חלות.
38 מקשה הגמרא: וְלִילָף - וילמדו שאר מנחות מִלְּחָם הַפְּנִים, מֵה לְהֵלֵן
39 בלחם הפנים מביאים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חלות, אִף כָּאֵן בשאר מנחות יש
40 להביא שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חלות.
41 מתרצת הגמרא: מִסְתַּבְּרָא - מסתבר יותר מִלְּחָמֵי תוֹדָה הוּה לִיה
42 לְמִילָף - היה לו ללמוד את שאר מנחות, שִׁכְּן הם קרבן יָחִיד ואילו
43 לחם הפנים הוא קרבן צבור. הַמְּתַנַּב - הם באים בנדבה, ואילו לחם
44 הפנים הוא חובה. הם טעונות שִׁמְן בסולת, ואילו לחם הפנים אינו
45 טעון שמן בסולת. נִפְסָל - הם נפסלים כשעובר עליהן לילה שהוא
46 סוף זמן אכילתן, ואילו לחם הפנים נשאר משבת אחת לשניה. שְׁלֵא
47 בְּשִׁבְתָּ - הם אינם דוחים את השבת בהכנתן, ואילו לחם הפנים דוחה
48 שבת. וְשֵׁלֵא בְּטוּמְאָה - והם אינם באים בטומאה ואילו לחם הפנים
49 דוחה את הטומאה, כשהלחם טמא או כשהכהנים טמאים.
50 מקשה הגמרא: אֲדַרְבֵּה - להיפך, מִלְּחָם הַפְּנִים הוּה לִיה לְמִילָף -
51 היה לו ללמוד, שִׁכְּן שכן שאר מנחות ולחם הפנים הם הַקְּדֵשׁ, כלומר
52 קדשי קדשים ואילו לחמי תודה הם קדשים קלים. וּלְבִנְיָה - הם
53 טעונים לבונה, ואילו לחמי תודה אינם טעונים לבונה. מִצָּה - הם
54 באות חלות מצות ואילו לחמי תודה כוללים גם חמץ. וְעֶצֶם - הם
55 באים מחמת עצמם ואילו לחמי תודה באים מחמת הדבת.
56 מתרצת הגמרא: הֵנִי נְפִישָׁן - הם רבים, כלומר שאר מנחות דומות

ביאורים למסכת סוטה דף לט עמוד א מתוך "ש"ס לובלין - מכון המאור"

20 וְכָרְבוּ אֶת ה' - את הברכה שלפני ברכת כהנים.
 21 שְׂאֵלוּ תַלְמִידָיו אֶת רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן שְׁמוּעַ, בְּמַה - באיזו זכות הארכת
 22 יָמִים. אָמַר לָהֶן, מִיָּמֵי לֹא עָשִׂיתִי בֵּית הַכְּנָסֶת קַשְׁבָּדָיָא - לא קיצרתי
 23 דרכי דרך בית הכנסת. וְלֹא פָסַעְתִּי בְּבֵית הַמְדַרְשׁ לְאַחַר שִׁישְׁבוּ
 24 הַתַּלְמִידִים עַל הָאָרֶץ, שֶׁהֵעוּשָׂה כֵן בְּהַכְרַח מְרַחֵב פְּסִיעוֹתָיו, וְנִרְאָה
 25 כְּפוֹסֵעַ עַל רַאשֵׁי עַם קוֹדֶשׁ, אֲלֵא תַמִּיד הִגְעִיתִי מוֹקֵדִים אוֹ שִׁישְׁבֵי
 26 מִבְּחוּץ. וְלֹא נִשְׂאֵתִי בְּפִי לְבִרְכַת כַּהֲנִים, בְּלֹא לְבַרֵךְ הַכֹּהֵן שֶׁלִּפְנֵיהֶ.
 27 מִבְּרַת הַגְּמָרָא, מֵאִי מְכַרְךָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי הַבְּרַכַת כַּהֲנִים, אָמַר רַבִּי יוֹרְא
 28 אָמַר רַב הַסְּדָא, שֶׁמְבָרַךְ אֶשְׂרֵי קִדְשָׁנוּ בְּקִדּוּשְׁתּוֹ שֶׁל אֶהְרֹן, וְצִנּוּנוּ לְכַרְךָ
 29 אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה. עוֹד מִבְּרַת הַגְּמָרָא, בִּי עֵקֶר בְּרַעֲיָה -
 30 כְּשֶׁהַכֹּהֵן עוֹקֵר רַגְלָיו בִּרְצָה לְעֵלוֹת לְדוֹכֵן, וּפְנֵיו מוֹפְנוֹת לְתִיבָה, מֵאִי
 31 אָמַר. וּמִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָא, שֶׁהַכֹּהֵן אֹמֵר אֹז, 'יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ,
 32 שֶׁתִּהְיֶה בְּרַכָּה זוֹ שְׂצוּיֵתָנוּ לְכַרְךָ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, לֹא יְהִי בָּהּ מִכְשׁוֹל
 33 וְעֵזֶן'. עוֹד מִבְּרַת הַגְּמָרָא, וְכִי מְהַדֵּר אִפְּסֵיהּ מִצִּיבּוֹרָא - כְּשֶׁמַּחְזִיר הַכֹּהֵן
 34 פְּנָיו לְתִיבָה לְאַחַר שֶׁגָּמַר לְבַרֵךְ אֶת הָעַם, מֵאִי אָמַר. אֲדַבְרֶיהָ - הוֹלִיכּוּ
 35 רַב הַסְּדָא לְרַב עֻקְבָּא בְּמִבּוֹאוֹת הָעִיר, וְדַרְשׁ רַב עֻקְבָּא, שֶׁהַכֹּהֵן אֹמֵר
 36 אֹז, 'רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲשִׂינוּ מַה שְׁנִנְרַת עֲלֵינוּ לְבַרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵף
 37 אֶתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ

1 וְהָיָה בַטְעוֹת עַל כָּלִים טְמֵאִים שֶׁעָמְדוּ לְאַחֲרָיו, אוֹ שֶׁהִתְכוּיִן לְהוֹזוֹת עַל
 2 כָּלִים שֶׁלְאַחֲרָיו, וְהָיָה בַטְעוֹת עַל כָּלִים שֶׁלִּפְנָיו, הַדִּין הוּא שֶׁהוֹאֲתוּ
 3 פְּסוּלָה, מִשּׁוּם שֶׁהוּאֹהָ צְרִיכָה לְהִיטֵב בְּכוּוֹנָה לְטַהֵר. אֵךְ אִם הִתְכוּיִן
 4 לְהוֹזוֹת עַל כָּלִים שֶׁלִּפְנָיו, וְהָיָה בַטְעוֹת עַל כָּלִים שֶׁבְצַדְדָיו שְׂפָפְנָיו -
 5 לִפְנֵיו בְּאַלְכֶסוֹן, הוֹאֲתוֹ בְּשָׂרָה, מִשּׁוּם שֶׁהַצַּדִּים שֶׁלִּפְנָיו הֵם בְּכָלֵל
 6 כּוּוֹנָתוֹ. וַיֵּשׁ לְפָשׁוּט מִכָּךְ אֵת הַסֶּפֶק לְעֵזֶן בְּרַת כַּהֲנִים, שֶׁהָעוֹמְדִים
 7 בְּצַדִּים שֶׁלִּפְנֵי הַכַּהֵן דִּינָם כְּעוֹמְדִים לִפְנֵיהֶם וּמִתְבַּרְכִּים, אֵךְ הָעוֹמְדִים
 8 בְּצַדִּים שֶׁאַחֲרֵיהֶם אֵינִים מִתְבַּרְכִּים, לְמִרְוֹת שֶׁאֵינִם אַחֲרֵיהֶם מִמֶּשׁ.
 9 אָמַר רַבָּא בַר רַב הוּנָא, בֵּינָן שֶׁנִּפְתַּח סֶפֶר תּוֹרָה וְהִתְחִילוּ לְקְרֹא בוּ
 10 קְרִיאַת הַתּוֹרָה, אָסוּר לְסַפֵּר וּלְדַבֵּר אֶפְּסֵלוּ בְּכַר הַלְבָּה, שְׂנֵאֲמַר
 11 "וּבִפְתָחוֹ - וּבִשְׂפַתָּךְ עוֹרָא אֶת הַסֶּפֶר וְהִתְחִיל לְקְרֹא בְּתוֹרָה, עֲמָדוּ כָּל
 12 הָעָם". וְאִין לְפָרֵשׁ לְשׁוֹן 'עֲמִידָה' אֶלָּא מִלְשׁוֹן שְׂתִיקָה - שֶׁהָעַם שִׁתְּקוּ,
 13 שְׂנֵאֲמַר "וְהוֹחֲלֵתִי - הַמִּתְנַתִּי לְשִׁמּוֹעַ דְּבִרְיָהּ, עַד שֶׁרֵאִיתִי בִּי לֹא יִדְבְּרוּ
 14 בִּי עֲמָדוּ מִלְּדַבֵּר לֹא עָנּוּ עוֹד" - הִרִי שִׁעֲמִידָה' הִיא מִלְשׁוֹן שְׂתִיקָה. רַבִּי
 15 יוֹרְא אָמַר בְּשֵׁם רַב הַסְּדָא, יֵשׁ לְלַמּוֹד שֶׁאִסוּר לְדַבֵּר בְּשַׁעַת קְרִיאַת
 16 הַתּוֹרָה מִתְּחִלָּה - מִפְּסוּק זֶה, "וְאֹזְנֵי כָּל הָעָם אֶל סֶפֶר הַתּוֹרָה".
 17 הַגְּמָרָא חוֹרֶת לְדוֹן בְּהַלְבוֹת בְּרַכַת כַּהֲנִים, וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, כֹּל
 18 כֵּהֵן שְׂאֵל נִטְל דִּיּוֹ לִפְנֵי עֲלִיתּוֹ לְדוֹכֵן, לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו, שְׂנֵאֲמַר,
 19 "שָׂאוּ יְדֵיכֶם לְבִרְכַת כַּהֲנִים, רַק לְאַחַר שֶׁתִּטְלוּ אוֹתָם וְהֵם יְהִיוּ קוֹדֶשׁ,

המשך ביאור למסכת מנחות ליום שלישי עמ' א

12 ולמדו חכמים שיטול לחם שלם ושלא ישול פרום. מתרצת הגמרא:
 13 דאפרשינהו בלישה - את חלק הכהן הפריש מהדיסה של כל אחת
 14 מהחלות ואחר כך אפאן, ונמצא שיש ביד הכהן לחם שלם.
 15 הגמרא מקשה על שמואל מברייתא: מיתבי, כל המנחות שריפה
 16 במדת חלקן, כלומר שעשה חלות גדולות אבל פחות מעשר, או
 17 שמיצט במדת חלקן, כלומר שעשה חלות קטנות אבל יותר מעשר,
 18 בשורות, הוין מלחם הפנים וקביתו בהן גדול ולחמי תודה וניירות,
 19 שמנין החלות האמור בהם מעכב, וקשה על שמואל שאמר שאם
 20 אפה מלחמי תודה רק ארבע חלות יצא ידי חובה.
 21 מתרצת הגמרא: הוא

1 שְׁלֵמִיו, ודרשו חכמים שתיבת 'שלמיו' באה לרבות שלמי נזיר, שגם
 2 החלות שבאות עם השלמים יהיו עשר.
 3 הגמרא דנה האם מנין החלות שבלחמי תודה מעכב: אמר רב מוכי
 4 בר קינא אמר שמואל, לחמי תודה שאפאן ארבע חלות במקום
 5 ארבעים חלות, יצא ידי חובה. מקשה הגמרא: והא בעינן ארבעים -
 6 והלא צריך שיהיו ארבעים חלות. מתרצת הגמרא: הצורך בארבעים
 7 חלות אינו אלא למצוה ואינו מעכב.
 8 מקשה הגמרא: והא בעי אפרושי תרומה מיניהו - והלא צריך
 9 להפריש חלה אחת מכל עשר ולתתה לכהן, כמבואר להלן במשנה
 10 (עו). וכי תיקא - ואם תתרץ דמפריש מכל תדא וקדא - שפורט
 11 מעט מכל חלה ומפרישה ונותנה לכהן, והרי 'אחד' אמר רחמנא,

המשך ביאור למסכת מנחות ליום רביעי עמ' ב

18 בשוגג חזמש בנוסף על הקרן, כאוכל תרומת מעשר, או אין תיבין
 19 עליהן מיתה וחומש, והספק הוא, בין דאיתקש - שהוקשו
 20 לתרומת מעשר, בתרומת מעשר דמי לגמרי, או דלמא כיון
 21 שבאוכל תרומה במזיד כתוב (ויקרא כ ט) 'ומתו בו', ומשמע בו ולא
 22 באחרת, ובתשלומי האוכל קודש בשגגה כתוב (שם ה טו), 'ואת
 23 חמשייתו יוסף עליו', ומשמע חמשייתו יש להוסיף ואין חיוב חמשיית
 24 בדבר אחר, בפסוקים אלו מיעט רחמנא שדינים אלו לא נאמרו
 25 בתרומת לחמי תודה. עוד הסתפק רבא: תרומת לחמי תודה האם היא
 26 מדמעת (אוסרת הערובתה) כתרומה, שאם נפלה לתוך חולין
 27 אוסרת את התערובת עד שיהיו בחולין פי אחד ומאה מהתרומה, או
 28 אינה מדמעת. מסיקה הגמרא על שתי הספיקות: תיקו.
 29 הגמרא חוזרת לברר את הברייתא: אמר רב - הברייתא הקשתה
 30 מדוע למדנו משתי הלחם שצריך עשרון לכל חלה, ולא נלמד מהם
 31 שיש להביא שני עשרונים לכל החלות יחד, ותירצה תלמוד לומר
 32 בשתי הלחם 'תהיינה', למד ששיעור לחמי תודה עשרה עשרונות.
 33 שואלת הגמרא: מאי תלמודא.

1 מְתָרומַת מְדִין - במלחמת מדין (במדבר לא כג-ד) הפרישו אנשי הצבא
 2 אחד מחמש מאות משלל המלחמה לכהנים, ואף שם נאמר 'תרומה',
 3 ואם כן אף תרומת לחמי תודה תהיה אחד מחמש מאות. מתרצת
 4 הגמרא: דנין לחמי תודה שהיא תרומה הנוהגת לדורות, מתרומת
 5 מעשר שאף היא תרומה הנוהגת לדורות, ואל תוביח תרומת מדין
 6 שאינה נוהגת לדורות, אלא היתה רק במלחמת מדין.
 7 מקשה הגמרא: וניילף מתרומת חלה שנאמר בה 'תרומה' והיא אחד
 8 מעשרים וארבעה, ואף תרומת לחמי תודה תהיה כן. מתרצת
 9 הגמרא: תנא דבי רבי ישמעאל, דנין לחמי תודה שהם דבר שנאמר
 10 בו (ויקרא י ד) 'ממנו תרומת ה' (ממנו תרומה לה)', מתרומת
 11 מעשר שאף היא דבר שנאמר בו (במדבר יח טו) (תרומה לה) 'ממנו
 12 תרומת ה' (להוציא) תרומת חלה שאין ללמוד ממנה,
 13 דלא נאמר בו 'ממנו תרומה לה', אלא רק 'תרומה לה' בלבד (שם
 14 טו יט).
 15 הגמרא מסתפקת האם הוקשה תרומת לחמי תודה לתרומת מעשר
 16 לכל דיניה: בעי - הסתפק רבא, תרומת לחמי תודה שאכלה זר,
 17 האם תיבין עליהן - על אכילתם מיתה בידי שמים, ועל אכילתם

ביאורים למסכת סוטה דף לד עמוד א מתוך "ש"ס לובלין - מכון המאור"

43 לְכֶם" וְגו', הם האבנים שהקימו תחת מצב רגלי הכהנים לזכרון להיות
 44 סימן לְכֶם לדורות שיעברו אבות את הירדן.
 45 וממשיכה הברייתא, עוֹדֶם נמצאים בִּירְדֵן כדלעיל, אָמַר לָהֶן יְהוֹשֻׁעַ כִּמו
 46 שכתוב בפסוק "וַיֹּאמֶר לְכֶם מִזֶּה מֵתוֹךְ הִירְדֵן מִמַּצֵּב רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים הַכִּיּוֹן
 47 שְׁתִּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בְּמַלְוֹן
 48 אֲשֶׁר תִּלְיֶנּוּ בּוֹ הַלַּיְלָה" וְגו', הם האבנים שהקימו בהר עיבל ובנו המזבח
 49 וקפלום וקבעום בגלגל. ומבררת הברייתא, וְכֹל יִקְמוּ אֶת הָאֲבָנִים בְּכָל
 50 מְלוֹן וּמְלוֹן, ועונה, תִּלְמוּד לומר אֲשֶׁר תִּלְיֶנּוּ בּוֹ הַלַּיְלָה. עד כאן
 51 הברייתא.
 52 מספרת הגמרא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵפֶא הַלְפָתָא וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן מֹתִיָּא
 53 וְהַנְּנִיָּא בֶן חֲכִינְיָא, שלשתם עָמְדוּ עַל אוֹתָן אֲבָנִים שֶׁהִקְיָמוּ עִם יִשְׂרָאֵל
 54 בִּירְדֵן בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ, וְיִשְׁעָרוּם - אמרו את משקלם, ומצאו שֶׁכָּל אַחַת
 55 וְאַחַת מֵהֶן שְׁקוּלָה כְּאַרְבָּעִים סָאָה. וְגַמְרִי - וידוע וקבלנו מרבתינו
 56 ומאבותינו, דְּמַעֲוֵנָא דְּמַרְלֵי אֲנִישׁ לְבַתְפִּיָּה - שמשאוי שאדם מגביה
 57 על כתפו בלי סיוע של אחר, תִּלְתָּא דְּמַעֲוֵנִיָּה הָיָה - זהו רק שליש ממה
 58 שיכול לישא כשאחר מסייע לו להעלות על כתפו, ואם האבנים ששיערו
 59 החכמים דלעיל היתה כל אחת כארבעים סאה ואותם אמר יהושע
 60 "הרימו לכם איש אבן אחת על שכמו" שכל אחד ירים לבדו, מִכָּאֵן אֵתָּה
 61 מְחַשְׁבֵּי לְאֲשָׁפוּל שֶׁנִּשְׂאוּ הַמְרַגְלִים מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל לַמְדַבֵּר בְּיַמֵּי מֹשֶׁה,
 62 והטעינו זה לזה על כתפם, שהיה פי שלש, דהיינו מאה ועשרים סאה.
 63 ומביאה הגמרא היכן מצוינו שהאשכול היה גדול מאד, שְׁנַאֲמַר "ויברתו
 64 משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישיאיהו כמוט בשנים", ומבררת
 65 הגמרא, מִשְׁמַע שְׁנַאֲמַר וישיאיהו כמוט וכי איני יודע ששנים, והרי
 66 כתוב במפורש וישיאיהו בלשון רבים, מִה תִּלְמוּד לומר - לצורך מה
 67 כתבה התורה בְּשָׁנִים, ועונה, ללמדנו שנשאו האשכול בשני מוֹמוֹת,
 68 ולא כמוט אחד.
 69 ומפרשת הגמרא כיצד נשאו האשכול בשני מוֹטוֹת, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק,
 70 מוֹרְטֵינִי - משאוי, מוֹרְטֵינִי דְּמוֹרְטֵינִי - ומשאוי תחת משאוי, דהיינו שני
 71 מוֹטוֹת במרחק זה מזה אורכם מצפון לדרום, ארבעה נושאים כל אחד
 72 בקצה מוט, ותחתם שני מוֹטוֹת במרחק זה מזה אורכם ממזרח למערב
 73 וארבעה נושאים כל אחד בקצה מוט, הֵא בִּיצַד, שְׁמִנְהָ נִשְׂאוּ אֲשָׁפוּל,
 74 אֶחָד נִשְׂאוּ רִימוֹן, וְאֶחָד נִשְׂאוּ תַּאֲנִיָּה, יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב לֹא נִשְׂאוּ כְּלוּם,
 75 ומבאר הגמרא, למה יהושע וכלב לא נשאו כלום, אִי בְּעִיַת אֵימָא
 76 מִשׁוּם דְּחִשְׁבִּי - שהיו חשובים יותר משאר המרגלים, והמרגלים בעצמם
 77 לא נתנו להם לישא. וְאִי בְּעִיַת אֵימָא, שְׁלֹא הָיָה בְּאוֹתָהּ עֲצָה, לכן הם
 78 לא נטלו חלק בהבאת הפירות שמטרתה היתה להוציא דבה על הארץ,
 79 כש שפירותיה משונים כך וישיבה משונים וגבורים וגבוהים.
 80 חזרת הגמרא לבאר מחלוקת שבברייתא לעיל, שרבי יהודה הסובר
 81 שגבהו המים שנים עשר מיל, ורבי אלעזר ברבי שמעון הסובר שגבהו
 82 המים יתר משלש מאות מיל, פְּלִיגֵי בָּהּ רַבִּי אַמִּי וְרַבִּי יֶצְחָק נִפְחָא. חָד
 83 - רבי אמי או רבי יצחק נפחא אָמַר, לְדַבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁגִּבְהוּ הַמַּיִם
 84 שנים עשר מיל,

1 וְכִיּוֹן שְׁנִימְכְלוּ רִגְלֵי כֹהֲנִים כְּמִסְכָּנוֹ לְתוֹךְ הִירְדֵן בִּשְׁפַח
 2 הַמִּזְרְחִית, הָיָה הַמַּיִם לְאַחֲרֵיהֶם שֶׁנִּעְצְרָה זְרִימַת הִירְדֵן בְּמִקּוֹם מַעֲמַד
 3 הַכֹּהֲנִים, וְכֹל הַמַּיִם שֶׁהִיָּעוּ לָשֶׁם נִעְצְרוּ וְעָלוּ זֶה עַל זֶה לְגֹבֵה, שְׁנַאֲמַר
 4 "וְכִבּוּא נִוְשָׂא הָאֲרֵץ עַד הִירְדֵן וְרִגְלֵי הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִי הָאֲרוֹן וְנִטְבָּלוּ
 5 בַּקֶּצֶה הַמַּיִם וְגו' וְעָמְדוּ הַמַּיִם הַיּוֹרְדִים מִלְּמַעְלָה קָמוּ יַד אֶחָד".
 6 ומבררת הברייתא, וְכִפְתָּה גֹבְהֵן שָׁל מַיִם - לאיזה גובה נערמו המים.
 7 ומבאר, לְגֹבֵה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל עַל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל בְּגִבְהַת מִחְנֶה
 8 וְיִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שֶׁגֹּדֵל מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל בְּחַיִּיתוֹ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל עַל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה
 9 מִיל, וְעִבְרוּ אֶת הִירְדֵן כִּךְ כִּסְדֵר חַיִּיתוֹ, אִם כֵּן שֶׁהוּא בְּמַעֲבַר שִׁיעוֹר מֵהַלֵךְ
 10 שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל עַד שֶׁעָלוּ הָאֲחֻרוֹנִים מֵהִירְדֵן, וְבֵאוּתוֹ זְמַן גַּם גִּבְהוֹ הַמַּיִם
 11 הַיּוֹרְדִים בִּירְדֵן גֹּבֵה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר לוֹ רַבִּי
 12 אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יְהוּדָה, לְדַבְרֵיךָ שֶׁגִּבְהוֹ הַמַּיִם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל,
 13 קִשְׂהוּ, הֵאֵם אֵתָּה קָל לְרוּץ יוֹתֵר מִמֵּי, אוּ מַיִם קָלִים לְרוּץ יוֹתֵר מֵאֲדָם,
 14 הָיָה אוֹמֵר וְדֹאֵי שְׁמַיִם קָלִים לְרוּץ יוֹתֵר מֵאֲדָם, אִם בֶּן הַמַּיִם הַתְּאֻסָּפוּ
 15 לְגֹבֵה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל עוֹד לִפְנֵי שֶׁעִבְרוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַלֵךְ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִיל,
 16 ואחר כך חזרו למקומם, וְכַאֲשֶׁן הַמַּיִם שֶׁחֹזְרִים לְמִקּוּמָם וְשׁוֹמְפִין אוֹתָן
 17 אֲנִשִּׁים שֶׁלֹא עִבְרוּ עִדִּין. אֱלֵא סוֹבֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלִמָּה
 18 שְׁהָיוּ מַיִם נִגְדָּשִׁין וְעוֹלִין בִּישְׁפִין עַל גְּבֵי בִישְׁפִין - אולמות על גבי אולמות,
 19 יֵתֵר מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִיל גֹּבֵה, עַד שֶׁרָאוּ אוֹתָן כֹּל מְלָכֵי מִזְרַח וּמַעֲרָב,
 20 שְׁנַאֲמַר "וַיְהִי כִשְׁמוֹעַ כֹּל מְלָכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הִירְדֵן יָמָּה וְכֹל
 21 מְלָכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי הִירְדֵן מִפְּנֵי
 22 כְּנִי יִשְׂרָאֵל עַד עָבְרָם וַיִּמָּס לְכַבֵּם וְלֹא הָיָה בָּהֶם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי
 23 יִשְׂרָאֵל". אומרת הגמרא, וְאֵף - וכמו כן מצוינו אצל רַבֵּב הַזֹּנֵת, שֶׁאֲמַרְתָּ
 24 לְשִׁלוּחֵי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהֵם כָּלֵב וּפְנִיחַס, לִפְנֵי שֶׁעִבְרוּ אֶת הִירְדֵן "כִּי שְׁמַעְנוּ
 25 אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי יָם סוּף מִפְּנִיכֶם בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם" וְגו',
 26 וְכַתִּיב "וַיִּנְשַׁמְעוּ וַיִּמָּס לְכַבְּנוּ וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנִיכֶם" וְגו',
 27 שהם עדיין היו מפחדים מקריעת ים סוף.
 28 וממשיכה הברייתא, עוֹדֶם נמצאים בִּירְדֵן, בעוד הכהנים עומדים שם
 29 והעם עוברים, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ, כִּמו שכתוב בפסוק "והכהנים נשאי
 30 הארון עומדים בתוך הירדן עד תום כל הדבר אשר צוה ה' את יהושע
 31 לדבר אל העם ככל אשר צוה משה את יהושע", הרי שיהושע דיבר
 32 אליהם בעודם עומדים בירדן, את אשר צוה אותו משה, וכך אמר להם,
 33 דַּעוּ עַל מַח - בשביל מה אֵתָּם עוֹבְרִים אֶת הִירְדֵן, עַל מִנְתַּ שְׁתוּרִישׁוּ
 34 - שתכבשו את יוֹשְׁבֵי הָאֲרֵץ מִפְּנִיכֶם, שְׁנַאֲמַר בתורה על ידי משה
 35 "וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי הָאֲרֵץ מִפְּנִיכֶם" וְגו', אִם אֵתָּם עוֹשִׂין בֶּן
 36 לַכּוֹשׁ את ארץ כנען, מוֹטָב, וְאִם לֹא פֹאֵן מַיִם וְשׁוֹמְפִין אוֹתֵיכֶם.
 37 שואלת הגמרא על לשון הברייתא, מֵאִי אוֹתֵיכֶם. ומשיבה, כוונת
 38 הַמִּלָּה אוֹתֵיכֶם הִיא, אוֹתֵי וְאוֹתֵיכֶם.
 39 וממשיכה הברייתא, עוֹדֶם נמצאים בִּירְדֵן, בעוד הכהנים עומדים שם
 40 כדלעיל, אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כִּמו שכתוב בפסוק "הרימו לכם איש אבן
 41 אחת על שכמו למספר שבטי בני ישראל" וְגו', וְכַתִּיב "לְמַעַן תִּתִּיחַ
 42 וְאֵת אוֹת פְּקֻדְכֶם כִּי יִשְׁאַלּוּ בְּנֵיכֶם מִחֵר לֵאמֹר מַה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה

המשך ביאור למסכת מנחות ליום שלישי עמ' ב

8 ומבואר במשנתנו שהיו מביאים ארבעים חלות, עשר מכל מין.
 9 משנתנו עוסקת בשיעורן של חלות התודה: הַתוֹדָה - הלחמים
 10 הבאים עם התודה, הָיְתָה בָּהֶם - שיעור הסולת ממנו נאפו היה קָמֵשׁ
 11 סָאֵין יְרוּשְׁלַמִּיּוֹת, שֶׁהֵן שוֹת בנפחן, לְשֵׁשׁ סָאֵין מְדַבְרִיּוֹת - שנהגו
 12 במדבר בימי משה רבינו. כלומר, בירושלים הוסיפו על הסאה
 13 המדברית, וסאה ירושלמית היתה מכילה סאה מדברית, ועוד חומש
 14 ממנה, שהוא חלק ששי מסאה ירושלמית. שש סאים מדבריות,
 15 שוות לשתי איפות, שהרי הַאיפָה מכילה שְׁלֹשׁ סָאֵין. האיפה
 16 מכילה עשרה עשרונים, כך ששתי איפות מכילות עֶשְׂרִים עֶשְׂרוֹן,
 17 שהם מתחלקים עֶשְׂרֵה עֶשְׂרוֹנִים לְחַמֵּי הַחֶמֶן, וְעֶשְׂרֵה לְמִצָּה.

1 'והשקית את העדה ואת בעירם', הרי שעשה הקדוש ברוך הוא נס
 2 שלא כדרך הטבע, גם להצלת הבהמות שהם ממונם של ישראל.
 3 הדרן עלך אלו מנחות נקמצות
 4 התודה היתה באה - פרק שמיני
 5 משנה
 6 נאמר בתורה (ויקרא יב, א), שהמביא קרבן תודה, מביא עימו שלשה
 7 מינים של מצות וחלות, רקיקים, רבוכה, ומין אחד של לחם חמץ.

55 עֲשָׂרוֹן, שִׂמְחָה וַיִּישֶׁר אֶת הַסּוּלָת שֶׁבְּכֵל יוֹתֵר מִדְּאֵי, עַד שֶׁנִּחְסַר
56 מִשְׁעוּר שֶׁל עֲשָׂרוֹן, פְּסוּלוֹת. אֲבָל אִם רִיבָה בְּמִדַּת סְאִין שְׁלֹהוֹ,
57 כְּלוּמֵר שְׁהוֹסִיף עַל מִנְיַן הַסְּאִים שֶׁנִּזְכְּרוּ בַּמִּשְׁנָה, כְּגוֹן בַּעֲוֹנֵר שְׁהוֹצִיא
58 עֲשָׂרוֹן מֵאַרְבַּעַה סְאִים, אִו שְׂמִיעַט בְּמִדַּת סְאִין שְׁלֹהוֹ, שִׁגְרַע מִמִּנְיַן
59 הַסְּאִים שֶׁנִּזְכְּרוּ בַּמִּשְׁנָה, כְּגוֹן בַּעֲוֹנֵר שְׁהוֹצִיא עֲשָׂרוֹן מִשְׁנֵי סְאִים,
60 בְּשָׂרוֹת וּבִלְבַד שִׁיתְקַבֵּל מֵהֵם עֲשָׂרוֹן סוּלָת כֹּהֲלֹכְתוּ.

משנה

61 המשנה עוסקת באופן ניפוי הקמח הנטחן עד לקבלת סולת נקייה. שתי
62 מטרות לניפוי, האחת להפריד מהסולת את הסובין, היינו את חלקי
63 הקליפות של גרעיני החיטה שהתערבו בקמח בשעת הטחינה,
64 והשנייה להפריד מהסולת את אבק הקמח שאינו ראוי שנוצר בשעת
65 הטחינה ונדבק לגרעיני הסולת. ונחלקו התנאים כיצד יהיה אופן
66 הניפוי: הסולת עבור העומר היה מנופה בשלש עשרה נפה, כלומר
67 היו רק שתי נפות האחת דקה והשנייה גסה, אלא שהסולת עברה
68 ניפוי שלש עשרה פעמים, ובאופן שיבואר בגמרא, וזו הלכה למשה
69 מסיני. הסולת עבור שתי הלחם היתה מנופה בשתיים עשרה נפות,
70 והסולת עבור לחם הפנים היתה מנופה באחת עשרה נפות. רבי
71 שמעון אומר, לא היה להן קצבה, כלומר למנין הנפות שהיו מנפים
72 בהם את הסולת, אלא סולת מנופה כל צרכה היה מביא שנאמר
73 (ויקרא כד ה) 'ולקחת סולת ואפית אותה, משמע שהכתוב הצריך
74 (עד) שתהא הסולת בשעת האפיה מנופה כל צרכה, ברורה ונקיה,
75 ואין זה משנה כיצד ניפו אותה.

גמרא

77 תנו רבנן, את העומר היו מנפים בשתי נפות בדיקה – בנפה בעלת
78 רשת עם חורים דקים, ואחר כך בנפה – בנפה בעלת רשת עם חורים
79 גדולים יותר, ושוב חוזרים ומנפים בדיקה ואחר כך בנפה, וכך היו
80 חוזרים ומנפים שלש עשרה פעמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר, אין
81 זה נכון שהיו שם שתי נפות בלבד, אלא שלש עשרה נפות היו
82 במקדש, זו למעלה מזו וזו למעלה מזו, כלומר כל אחת מהנפות
83 היתה בעלת רשת עם חורים גדולים יותר מהקודמת. הנפה העליונה
84 בעלת החורים הגדולים ביותר שבה ניפו תחילה מיד לאחר הטחינה,
85 היא היתה קוללת את הסובין, תחתונה – וזו תחתיה וכן כל
86 הנפות הדקות יותר שתחתיה קוללת את הסולת ואבק הקמח היה
87 יורד למטה.
88 שנינו במשנה: רבי שמעון אומר לא היה להן קצבה. הברייתא
89 מבארת את שיטתו: תנו רבנן, נאמר בפסוק 'ולקחת סולת ואפית
90 אותה', מלמד שנקחת סולת – שיותר לקנות סולת לצורך אפיית
91 לחם הפנים. ומנין שאפילו יחפין מותר לקנות ולהכין מהם סולת
92 ללחם הפנים, תלמוד לומר – מלמדנו הכתוב 'ולקחת' מכל מקום,
93 כלומר ניתן לקנות גם חיטים. יכול היית לומר שאף בשאר מנחות
94 שיחיד מביא יהא הדין כן, דהיינו יהא מותר לו לקנות חיטים
95 ולהוציא מהם סולת למנחה. תלמוד לומר – מלמדנו הכתוב 'אותה',
96 כלומר דוקא בלחם הפנים ניתן לקנות חיטים לצורך הכנת הסולת
97 אבל לא בשאר מנחות. והטעם מפני (ההיפוחין) (החיסוחין)
98 רבי אלעזר) שואלת הגמרא: מאי – מה הכוונה מפני (החיסוחין)
99 (ההיפוחין). משיבה הגמרא: אמר רבי אלעזר, התורה חסה על
100 ממונן של ישראל, ולכן דווקא לחם הפנים שיש בו כמות גדולה של
101 שתיים עשרה חלות, והוא תדיר בכל שבת, לכן הותר לקנות חיטים
102 לטחנם במקדש, כדי להזיל את מחיר החלות, שאם היו לוקחים
103 מתגר סולת בכמות גדולה, היה מחיר כל חלה יותר יקר. אבל שאר
104 מנחות שאין כמות הסולת גדולה וגם אינן תדירות לא הותר לקנות
105 חיטים אלא רק סולת.
106 שואלת הגמרא: היכא רמיזא – היכן רמז בתורה הענין שהתורה
107 חסה על ממונם של ישראל. משיבה הגמרא: דברתיב (במדבר כ ח)

1 דְאָמַר – שְׂמוּאֵל סָבַר כִּי הָאֵי תָנָא – כְּדַעַת הַתְּנָא בְּרִייתָא, דְּתַנָּא,
2 כֹּל הַמְּנַחֹת שְׂרִיבָה בְּמִדַּת חֶלְתָן – שְׁהוֹסִיף בְּכֵמוֹת הַסּוּלָת שֶׁבְּכֵל
3 חֵלָה וְעֵשָׂה פְחוֹת מֵעֶשֶׂר חֵלוֹת, אִו שְׂמִיעַט בְּמִדַּת חֶלְתָן – מְכֵמוֹת
4 הַסּוּלָת שֶׁבְּכֵל חֵלָה וְעֵשָׂה יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר חֵלוֹת, הָרִי הֵן בְּשָׂרוֹת, הַזַּיִן
5 מְלַחֵם הַפְּנִים וְהַכִּיתִי בְּהֵן גְּדוֹל שֶׁאִם הוֹסִיף אִו גָּרַע מְכֵמוֹת הַחֵלוֹת
6 הָרִי הֵן פְּסוּלוֹת. וַיֵּשׂ אֲזַמְרִים שֶׁאֵף לְחֵמֵי תוֹדָה וַיְזוּרוּת אִם הוֹסִיף
7 אִו גָּרַע מְכֵמוֹת הַחֵלוֹת הֵן פְּסוּלוֹת. מִשְׁמַע שֶׁתָּנָא קָמָא מְכֵשִׁיר בְּלַחְמֵי
8 תוֹדָה שְׂרִיבָה אִו מִיעַט מְכֵמוֹת הַחֵלוֹת, וּשְׂמוּאֵל סוֹבֵר כִּתְנָא קָמָא.
9 אָמַר רַב הוֹנָא מְנַחֵת מֵאַפָּה שְׂדִיבָה בְּעֶשֶׂר חֵלוֹת אִו רְקִיקִין, שֶׁאַפְּאָה
10 – שֶׁאַפָּה אוֹתָה חֵלָה אֶחָת יֵצֵא יָדֵי חוּבָה. מְבַאֵר הַגְּמָרָא: מֵאִי
11 מְעַמָּא – מִנְיַן שִׂיבָצָא יָדֵי חוּבָה, מְשוּם שֶׁבְּפִסְסוֹק (ויקרא ב ד) 'סֹלֶת חֵלוֹת'
12 (מִצוֹת) מֵצֵת' בְּתֵיב, תִּיבַת 'מֵצֵת' כְּתוּבָה חִסֵּר בְּלִי הַאוֹת ו', וַיִּתֵּן
13 לְקֵרוֹתָה בְּלִשׁוֹן יְחִיד 'מֵצֵת' לְלַמֵּד שְׂבִדִיעֵבֵד דִּי גַם בְּמִצָּה אֶחָת.
14 מְתִקֵּיף לָהּ – הִקְשָׁה רַב פְּפָא עַל דְּבָרֵי רַב הוֹנָא, מְדַבְּרִיךְ נִיתָן לְלַמֵּד
15 שְׂמִיעַמָּא דְּבְתֵיב – שְׂדוּקָא מְשוּם שֶׁכְּתוּב 'מֵצֵת' בְּלִי הַאוֹת ו', לְכֵן דִּי
16 בְּחָלָה אֶחָת, הָא בְּתֵיב – אֲבָל אִם הִיָּה כְּתוּב 'מֵצוֹת' בְּכֵתִיב מֵלָא, לֹא
17 הִיָּה דִּי בְּחָלָה אֶחָת אֵלֶּא דוּקָא עֶשֶׂר חֵלוֹת, וּבְפִחוֹת לֹא הִיָּה יוֹצֵא יָדֵי
18 חוּבָה, וְהָא גְּבִי לְחֵמֵי תוֹדָה דְּבְתֵיב בְּפִסְסוֹק (ויקרא ז י) וְהַקְּרִיב עַל יָבֵחַ
19 הַתּוֹדָה חֵלוֹת מֵצוֹת', בְּכֵתִיב מֵלָא, וְאָמַר רַב טוּבִי בְּרַ קִינָא אָמַר
20 שְׂמוּאֵל לְחֵמֵי תוֹדָה שֶׁאַפְּאָן אֶרְבַּע חֵלוֹת יֵצֵא, מִשְׁמַע שֶׁאִין הַדָּבָר
21 תְּלוּי בְּכֵתִיב חִסֵּר אִו מֵלָא. מְתַרְצַת הַגְּמָרָא: הָיָא פְּלִיגָא – אֲבָן רַב
22 טוּבֵי בִשְׁם שְׂמוּאֵל שֶׁמְכֵשִׁיר גַּם בְּכֵתוּב 'מֵצוֹת' בְּכֵתִיב מֵלָא חוּלֵק
23 עַל רַב הוֹנָא.

משנה

24 העומר היה בא עשרון סולת משלש סאין שעורים טחונים, כלומר
25 היו מנפים שלש סאין עד שהתקבל מהם עשרון סולת. שתי הלחם
26 באו שתי עשרונים סולת משלש סאין חיטים טחונים. לחם הפנים
27 בא עשרים וארבע עשרונים סולת מעשרים וארבע סאין חיטים
28 טחונים.

גמרא

29 הגמרא מבארת במה תלוי השינוי בתוצאות הניפוי בעומר בשתי
30 הלחם ובלחם הפנים.
31 שואלת הגמרא: מאי מעמא – מה הטעם שצריך לנפות שלש סאין
32 כדי לקבל עשרון. משיבה הגמרא, בין דמחדש אתי – כיון שהעומר
33 בא מתבואה חדשה והיא עדיין לחה ויש בה הרבה סובין, ומשעורין
34 אתי – ומלבד זאת העומר בא משעורים שיש בהם יותר סובין
35 מחיטים, לכן עשרון סולת מוכרח נקי לגמרי מסובין, לא אתי – לא
36 יכול להתקבל אלא משלש סאין של שעורים טחונים.
37 שתי הלחם באות שתי עשרונות סולת משלש סאין חיטים טחונים,
38 דהיינו כמות כפולה מזו של העומר, והטעם בין דמחישין אתנין –
39 ששתי הלחם נעשים מחיטים שיש בהם מעט סובין, אף על גב
40 דמחדש אתנין – אף שגם שתי הלחם באה מתבואת חיטים חדשה,
41 שזה מרבה את הסובין, אף על פי כן שתי עשרונות סולת אתו –
42 מתקבלות משלש סאין חיטים טחונים.
43 לחם הפנים בא עשרים וארבעה עשרונות סולת מעשרים וארבעה
44 סאין חיטים טחונים. שואלת הגמרא: מאי מעמא – מדוע בניפוי
45 החיטים ללחם הפנים מתקבלת כמות גדולה יותר מזו של שתי
46 הלחם, דהיינו עשרון אחד מכל סאה. משיבה הגמרא: בין דמחישין
47 אתו – שלחם הפנים נעשה מחיטים, ומישין אתו – וניתן לעשותו אף
48 מתבואה ישנה, עשרון סולת מוכרח ונקי אתי – יכול להתקבל אף
49 מספאה אחת.
50 הגמרא דנה האם הישעורים שנאמרו במשנה מעכבים: תנו רבנן, כל
51 המנחות שריבה במדת עשרון, כלומר שמילא את כלי העשרון
52 בסולת מעל שפתו, או שהביא עשרון חצי, או שמייעט במדת